

INHOUDSTAFEL

1. EHRM: Telt arbeid in de gevangenis mee voor pensioenopbouw?	2
2. Grondwettelijk Hof.....	2
2.1. Aanvullend pensioen en huwelijksvermogensrecht.....	2
2.2. De zaak Test-Aankoop	3
3. Hof van Cassatie: Groepsverzekering en huwelijksvermogensstelsel.....	3
4. Lagere rechtspraak	4
4.1. Polygamie en overlevingspensioen.....	4
4.2. Verjaring terugvordering onverschuldigd betaalde uitkering	4
5. Belgische rechtsleer	5
5.1. Le statut matrimonial de l'assurance de groupe : la Cour de cassation ferme certaines portes.....	5
5.2. Levensverzekering en erfrecht: Stand van zaken na het Grondwettelijk Hof van 16 december 2010....	5
5.3. L'article 124 de la loi du 25 juin 1992 une seconde fois sous l'œil de la Cour constitutionnelle.....	6
5.4. Uittreding uit pensioenplan: voorstellen tot verbetering	6
5.5. Ongelijke behandeling op basis van seksuele geardeerdheid: ook inzake aanvullende pensioenen?	6
5.6. Belangstelling vanwege multinationals in grensoverschrijdende pensioenfondsen neemt sterk toe.....	6
6. Rechtsleer inzake de zaak Test-Aankoop.....	6
6.1. Discriminations en fonction du sexe dans les assurances: les contre-pieds de l'arrêt Test-Achats.....	6
6.2. La justice tarifaire sera-t-elle sacrifiée sur l'autel de la sacro-sainte égalité homme-femme ?.....	7
6.3. La Cour de Justice de l'Union Européenne met l'assurance à l'épreuve de l'égalité des sexes.....	7
6.4. Les quotients de longévité nouveaux sont arrivés... et les assurés perdent la guerre des sexes	7
6.5. La fin de la tarification homme-femme en Europe.....	7
7. Nieuwe Life&Benefits	7
8. Buitenlandse rechtsleer.....	7
8.1. Pensionsverplichtingen als Deal Breaker bei Unternehmenstransaktionen?	7
8.2. Insolvenzplan : Fortführung betrieblicher Altersversorgung durch den Arbeitgeber	8
8.3. Der neue IAS 19 : Auswirkungen auf die Praxis der Bilanzierung von Pensionsverpflichtungen	8
8.4. Betriebliche Altersvorsorge – Aktuelle Übersicht zur geltenden Rechtslage	8
8.5. Die betriebliche Altersversorgung im Rahmen von M&A-Deals	9
9. Gelezen in het Belgisch Staatsblad.....	9
9.1. RVP stort pensioenen rechtstreeks op bankrekening in hele EER	9
9.2. Toezicht op de financiële sector en diverse bepalingen	10
9.3. Verhoging van sommige pensioenen en toekenning van een welvaartsbonus	11
9.4. De belastbaarheid van afkoopwaarden in geval de verzekeringsonderneming in gebreke blijft.....	11
9.5. Verhoging van sommige pensioenen van zelfstandigen	12
9.6. RIZIV-pensioen dokters	12
9.7. RIZIV-pensioen tandartsen.....	12
9.8. Verdeling opbrengst Egalisatiefonds.....	13
9.9. Verhoging inkomensplafond en sommige werknemerspensioenen	13
9.10. Perequatie.....	14

9.11. Sectorpensioenen.....	14
10. Verslagen FSMA.....	15
11. RVP Dienstnota.....	15
Ombudsman Pensioenen: dubbel vakantiegeld telt niet mee voor de bijverdienste van gepensioneerden.....	16
Pensioenopnies . Over de wortel en de stok: de pensioenbonus en -malus van de zelfstandige.....	17

1. EHRM: TELT ARBEID IN DE GEVANGENIS MEE VOOR PENSIOENOPBOUW?

Stummer heeft ongeveer 28 jaar doorgebracht in de gevangenis in Oostenrijk. Tijdens deze 28 jaar heeft hij lange tijd in de gevangeniskeuken gewerkt. Op basis van deze arbeid, verkreeg hij echter geen rechten in de wettelijke pensioenregeling, terwijl dit wel het geval is in de werkloosheidsregeling. Zijn aanvraag tot vervroegd pensioen werd dan ook geweigerd, aangezien hij niet de vereiste 240 verzekerde maanden kon aantonen. Stummer gaat hiertegen in beroep en stelt dat de maanden arbeid in de gevangenis in aanmerking moeten genomen worden om bij de beoordeling van zijn pensioen. Hij roept in dat de uitsluiting van werkende gevangenen uit het wettelijke pensioenstelsel, een schending inhoudt van artikel 14 EVRM *juncto* artikel 1, 1^e Aanvullend Protocol bij het EVRM.

Om na te gaan of een bepaald voordeel geweigerd wordt op discriminatoire basis, bestaat de relevante test erin na te gaan of de verzoeker een uitvoerbaar recht op het voordeel zou hebben als de betrokken voorwaarde er niet zou zijn. *In casu* staat vast dat Stummer voldoende verzekerde maanden zou gepresteerd hebben, zou hij rechten opgebouwd hebben op grond van zijn arbeid in de gevangenis.

Het Hof overweegt dat een werkende gevangene zich, met betrekking tot het pensioen, in een vergelijkbare situatie bevindt als een werknemer.

Het gaat immers om de behoefte om op latere leeftijd in het onderhoud te kunnen voorzien. Het verschil in behandeling berust op een legitiem doel, namelijk het behoud van de samenhang en economische efficiëntie van de wettelijke pensioenregeling door de uitsluiting van personen die geen zinvolle bijdrage hebben geleverd aan het systeem. Het Hof is ook van mening dat het verschil in behandeling proportioneel is. De Lidstaten hebben in deze materie een ruime beoordelingsmarge, die Oostenrijk niet te buiten gegaan is. Er is bijgevolg geen schending van artikel 14 EVRM *juncto* artikel 1, 1^e Aanvullend Protocol.

EHRM 7 juli 2011, Stummer v. Austria.

2. GRONDWETTELIJK HOF

2.1. Aanvullend pensioen en huwelijksvermogensrecht

De werkgever van een, met gemeenschap van goederen gehuwde, echtgenoot heeft een groepsverzekering afgesloten voor zijn werknemers, die dient als financiering van een aanvullend pensioen. De werkgever neemt de betaling van de premies voor zijn rekening.

Artikel 127 en 128 van de Landverzekeringsovereenkomstenwet bepalen dat de aanspraken, ontleend aan de verzekering die een in gemeenschap van goederen getrouwde echtgenoot ten behoeve van de andere of van zichzelf heeft bedongen, een eigen goed is van de

begunstigde echtgenoot. Er is geen vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen, tenzij de premiebetalingen kennelijk de mogelijkheden van dit vermogen te boven gaan.

Krachtens artikel 127 is het kapitaal van de groepsverzekering bijgevolg eigen. De vraag rijst of dit geen schending inhoudt van artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Doordat de groepsverzekering in een aanvullend inkomen voorziet, gaat het om een spaarverrichting. Zelfs al worden de premies van de groepsverzekering door de werkgever betaald, en niet op het loon ingehouden, zijn ze een voordeel dat de werknemer uit hoofde van zijn arbeidsovereenkomst verkrijgt. De prestaties van een dergelijke verzekering kunnen derhalve als inkomsten uit beroepsbezigheden worden beschouwd, die luidens artikel 1405, 1°, van het Burgerlijk Wetboek gemeenschappelijk zijn. Het Hof is dan ook van mening dat het niet redelijk verantwoord is dat het kapitaal beschouwd zou worden als een eigen goed.

GwH 27 juli 2011, nr. 136/2011.

2.2. De zaak Test-Aankoop

Het Grondwettelijk Hof vernietigt de wet van 21 december 2007 tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen wat betreft het geslacht in verzekeringsaangelegenheden. Het Hof neemt daarbij de overwegingen van het arrest van het Hof van Justitie van 1 maart 2011 over en besluit dat het verschil in behandeling niet redelijk kan worden verantwoord.

Het Grondwettelijk Hof is, net als het Hof van Justitie, van mening dat de toekenning van een overgangperiode aangewezen is. De gevolgen van de vernietigde wet zullen worden gehandhaafd tot uiterlijk 21 december 2012. Enerzijds kan dit de verzekeringsmaatschappijen in staat stellen zich aan te passen aan de nieuwe voorwaarden die voortvloeien uit het onderhavige arrest en het arrest van het Hof van Justitie van 1 maart 2011 en hun producten dientengevolge te wijzigen. Anderzijds

zou de vernietiging, met retroactieve werking, van de bestreden wet en in het bijzonder van artikel 3 ervan tot gevolg zou hebben dat het vroegere artikel 10 van de wet van 10 mei 2007 opnieuw van kracht wordt. §3 van dit artikel beperkte de geldigheid van de door §1 toegestane afwijking tot uiterlijk 21 december 2007. Door de overgangperiode krijgt de wetgever de mogelijkheid en de tijd om ter zake opnieuw op te treden en te bepalen of het verbod op het maken van een op het geslacht berustend onderscheid bij het vaststellen van de verzekeringspremies en -uitkeringen, op de datum waarop dat verbod in werking zal treden, al dan niet eveneens van toepassing is op de vóór die datum gesloten overeenkomsten.

GwH 30 juni 2011, nr. 116/2001.

Voor een overzicht van de recente rechtsleer in verband met dit arrest zie nr. 6 De zaak Test-Aankoop in deze nieuwsbrief.

3. HOF VAN CASSATIE: GROEPSVERZEKERING EN HUWELIJKSVERMOGENSSTELSEL

Artikel 127 en 128 van de Landverzekeringswet bepalen dat de aanspraken, ontleend aan de verzekering die een in gemeenschap van goederen getrouwde echtgenoot ten behoeve van de andere of van zichzelf heeft bedongen, een eigen goed is van de begunstigde echtgenoot. Er is geen vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen, tenzij de premiebetalingen kennelijk de mogelijkheden van dit vermogen te boven gaan.

Bij arrest nr. 54/99 van 26 mei 1999 heeft het Grondwettelijk Hof reeds gesteld dat deze artikelen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden. In deze zaak ging het om een met gemeenschap van goederen gehuwd koppel, waarbij één van de echtgenoten een levensverzekering was aangegaan om de goede afloop van de terugbetaling van gemeenschappelijke leningen te waarborgen en, na de terugbetaling, om een kapitaal op te leveren voor de verzekeringsnemer als hij een overeengekomen leeftijd bereikt. Overeenkomstig artikelen 127 en 128 van de landverzekeringsovereenkomst moet dit kapitaal

beschouwd worden als een eigen goed en is er geen aanleiding tot vergoeding, tenzij de premiebetalingen kennelijk de mogelijkheden van de gemeenschap te boven gaan. In deze omstandigheden zag het Grondwettelijk Hof een schending.

In de zaak voor het Hof van Cassatie ging de betwisting over voordelen, verkregen naar aanleiding van een groepsverzekering die als aanvullend pensioen dient. Deze groepsverzekering heeft echter een meer collectief karakter. Door arrest nr. 54/99 van het Grondwettelijk Hof naar analogie toe te passen op deze situatie, hebben de rechters de door het arrest vastgestelde schending uitgebreid tot een vraag die geen identiek onderwerp heeft als degene waarover het Grondwettelijk Hof uitspraak heeft gedaan. Bijgevolg schenden de rechters artikelen 26, §2, 2° en 28 van de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof.

Cass. nr. C.09.0635.N van 24 januari 2011.

4. LAGERE RECHTSPRAAK

4.1. Polygamie en overlevingspensioenen

Mevrouw H. is in 1958 in Marokko gehuwd met meneer H. Sinds 1968 is ze ingeschreven in België en sinds 2001 heeft ze de Belgische nationaliteit verkregen. Meneer H. overlijdt in 2004 en de Rijksdienst voor Pensioenen kent mevrouw H. een overlevingspensioen toe. Dit overlevingspensioen wordt echter in 2008 herzien als gevolg van de aanvraag van een overlevingspensioen door de tweede echtgenote van meneer H. Mevrouw H. heeft hiertegen beroep ingesteld. De arbeidsrechtbank heeft, verwijzend naar artikel 24, §2 van het Algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen België en Marokko, de beslissing van de Rijksdienst voor Pensioenen om het overlevingspensioen te herzien, bevestigd.

Krachtens artikel 24, §2 van het Algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen België en Marokko, wordt het weduwnpensioen eventueel, gelijkkelijk en definitief, verdeeld onder de gerechtigden, volgens de voorwaarden die bepaald

zijn volgens de voorwaarden voorzien door het persoonlijk statuut van de verzekerde. Deze bepaling heeft echter niet tot gevolg dat de verdeling van het overlevingspensioen altijd gerechtvaardigd is in een situatie van polygamie. Er moet slechts tot verdeling worden overgegaan als de exceptie van internationale openbare orde (art. 21 WIPR) zich niet verzet tegen de erkenning van de polygame situatie. Het polygame huwelijk kan worden opzijgeschoven als de concrete gevolgen van de erkenning ervan op een te rechtstreekse wijze de Belgische rechtsorde verstoren, in het bijzonder wanneer een of meerdere partijen een nauwe band met België onderhouden. Het Hof van Cassatie heeft reeds gesteld dat de Belgische Internationale openbare orde zich verzet tegen de erkenning van een in het buitenland geldig gesloten huwelijk als één van de echtgenoten, op het ogenblik van het huwelijk in het buitenland, reeds gehuwd is met een Belgische vrouw (Cass. 3 december 2007).

Op het ogenblik dat de tweede echtgenote de aanvraag tot verdeling van het overlevingspensioen indient, bezit mevrouw H. de Belgische nationaliteit. Zij kan dus invoeren dat het tweede huwelijk in strijd is met de internationale openbare orde van het land waarvan zij onderdaan is. Bijgevolg moest de Rijksdienst voor Pensioenen geen rekening houden met het tweede huwelijk. Het feit dat mevrouw H. op het ogenblik van het tweede huwelijk de Belgische nationaliteit nog niet bezat, speelt geen rol. Men moet zich plaatsen op het ogenblik van het ontstaan van het recht op het overlevingspensioen om de gevolgen van het tweede huwelijk te beoordelen. Daarenboven heeft mevrouw H. meer dan 40 jaar haar domicilie in België en heeft ze hier samen met haar man gewoond tot zijn overlijden. Op basis van een concrete beoordeling van de banden van mevrouw H. met België, kunnen er geen gevolgen verbonden worden aan het tweede huwelijk van meneer H.

Arbh. Brussel van 17 februari 2011, *JT* 2011, 383.

4.2. Verjaring terugvordering onverschuldigd betaalde uitkering

Een vrouw ontving een pensioen van de Rijksdienst voor Pensioenen. Op 25 september 2008 wordt de vrouw in kennis gesteld van de beslissing van de Nederlandse Sociale Verzekeringsbank om haar een Nederlands AOW-pensioen toe te kennen. Op 26 november 2008 wordt ze in kennis gesteld van de beslissing om het AOW-pensioen te herzien.

De Rijksdienst voor pensioenen stelt de vrouw op 14 mei 2009 in kennis van de beslissing tot herziening van het Belgisch rustpensioen als feitelijk gescheiden echtgenote, ingevolge de toekenning van een AOW-pensioen vanaf april 2007. De Rijksdienst gaat over tot terugvordering van onverschuldigd betaalde prestaties.

De vrouw gaat hiertegen in beroep, stellende dat de verjaringstermijn van 6 maanden verstreken is en de vordering bijgevolg verjaard is (artikel 21, §3 van de wet van 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden). De Rijksdienst voor Pensioenen stelt echter dat de verjaringstermijn slechts begon te lopen door de kennisgeving van de beslissing van 26 november 2008, zodat de kennisgeving van de beslissing van 14 mei 2009 tijdig gebeurd is.

De rechtbank is van oordeel dat het aanvangspunt van de verjaringstermijn de datum is van de beslissing die de voordelen toekent of verhoogt. *In casu* is dit de beslissing van 25 september 2008, aangezien het deze toekenning is die tot de terugvordering aanleiding heeft gegeven. De beslissing van 26 november betrof enkel een rechtzetting van het bedrag, geen toekenning of verhoging van een voordeel.

Van stuiting van de verjaring is geen sprake. Artikel 21, § 4 van de wet van 13 juni 1966 bepaalt dat, buiten de gevallen waarin is voorzien in het Burgerlijk Wetboek, de verjaring wordt gestuit door de terugvordering van het onverschuldigd uitbetaalde, door middel van een ter post aangetekend aan de schuldenaar betekend schrijven of door de behoorlijk gedane betekening van de verbeterde beslissing aan de betrokkene door de administratieve overheid belast met het vaststellen

van de rechten. De rechtbank stelt dat de verbeterde beslissing van de Rijksdienst had moeten uitgaan om stuitende werking te kunnen hebben. De Nederlandse verbeterde beslissing kan geen stuitende werking hebben op de verjaring van de ten onrechte in België ontvangen gelden.

Bijgevolg moet de beslissing tot herziening van het Belgisch rustpensioen worden vernietigd en is de terugvordering van het onverschuldigd betaalde verjaard.

Arbrb. Tongeren van 15 juni 2011, A.R.09/1422/A, onuitg.

5. BELGISCHE RECHTSLEER

5.1. Le statut matrimonial de l'assurance de groupe : la Cour de cassation ferme certaines portes

L'auteur formule les différentes voies rencontrées en doctrine et en jurisprudence pour définir le statut matrimonial de l'assurance de groupe et l'effet de l'arrêt du Cour de cassation de 24 janvier 2011 sur ces voies. Il conclut qu'il lui paraît que la Cour de cassation, dans son arrêt du 24 janvier 2011, invite à une réflexion sur le statut matrimonial de l'assurance groupe qui ne soit pas calquée purement et simplement sur celui de l'assurance individuelle par voie d'extension par analogie de la doctrine de l'arrêt du 29 mai 1999, mais qui tienne compte en particulier de sa fonction de pension complémentaire.

CL. DEVOET, « Assurance groupe et régime matrimonial de communauté – La Cour de cassation ferme certaines portes », *T.Verz.* 2011, nr. 375, 188.

5.2. Levensverzekering en erfrecht: Stand van zaken na het Grondwettelijk Hof van 16 december 2010

De auteur bespreekt de problemen die levensverzekeringen met zich meebrengen in het erfrecht en de oplossing die het Grondwettelijk Hof in zijn arresten van 26 juni 2008 en 16 december 2010 heeft aangereikt.

N. TORFS, "Levensverzekering en erfrecht. Stand van zaken na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 16 december 2010", *TBBR* 2011, afl. 5, 214.

5.3. L'article 124 de la loi du 25 juin 1992 une seconde fois sous l'œil de la Cour constitutionnelle

L'auteur fait des notes d'observations sous l'arrêt de la Cour constitutionnelle de 16 décembre 2010. Il conclut que le rapport ne peut être que des primes versées par le souscripteur (ou d'une partie excessive de celles-ci, si on maintient la dispense légale de rapport de l'article 124, non condamné sur ce point). Il lui paraît contraire au principe d'égalité et de non-discrimination d'exiger que le rapport d'une assurance épargne se fasse du montant de la prestation assurée, c'est-à-dire d'un montant généralement supérieur à celui dont le preneur d'assurance s'est dépouillé.

CL. DEVOET, « L'article 124 de la loi du 25 juin 1992 une seconde fois sous l'œil de la Cour constitutionnelle », *For. Ass.* 2011, nr. 114, 103.

5.4. Uittreding uit pensioenplan: voorstellen tot verbetering

Los van elkaar hebben twee verschillende instanties onlangs voorstellen geformuleerd tot aanpassing van de Wet op de Aanvullende pensioenen van 28 april 2003, in het bijzonder met betrekking tot de 'uittreding' van de aangeslotenen uit een aanvullend pensioenplan. Na een korte bespreking van de figuren uittreding en uittredingsovereenkomst, bespreekt de auteur enerzijds het voorstel van de Commissie voor Aanvullende pensioenen, en anderzijds het advies van de Nationale Arbeidsraad.

K. TERMOTE, "Uittreding uit pensioenplan: voorstellen tot verbetering", *Balans* 2011, nr. 655, 4.

5.5. Ongelijke behandeling op basis van seksuele geaardheid: ook inzake aanvullende pensioenen?

De auteur bespreekt een arrest van het Europees Hof van Justitie van 10 mei 2011 waarin gelijke rechten aan gehuwden en geregistreerde partners wordt toegekend naar aanleiding van een prejudiciële vraag gesteld door het 'Arbeidsgericht

Hamburg'. Hij stelt de vraag of in België de gelijkstelling enkel kan wanneer beide partners van hetzelfde geslacht gehuwd zijn of de gelijkstelling ook kan wanneer een wettelijk samenlevingscontract werd afgesloten.

S. NERINCKX, "Ongelijke behandeling op basis van seksuele geaardheid: ook inzake aanvullende pensioenen?", *Expat News* 2011, nr. 6, 7. De tekst is ook beschikbaar in het Engels: S. NERINCKX, "Discrimination and sexual inclination: also in relation to supplementary pensions?", *Expat News* 2011, nr. 6, 5.

5.6. Belangstelling vanwege multinationals in grensoverschrijdende pensioenfondsen neemt sterk toe

Multinationals zijn op zoek naar manieren om hun pensioenregelingen te optimaliseren en zetten daartoe grensoverschrijdende pensioenfondsen op of gebruiken een bestaand pensioenfonds voor grensoverschrijdende activiteiten. De auteur bespreekt de gebruikte methodes en de voordelen van grensoverschrijdende pensioeninstellingen.

L. SOMMERIJNS, "Belangstelling vanwege multinationals in grensoverschrijdende pensioenfondsen neemt sterk toe", *Expat News* 2011, nr. 3, 3. De tekst is ook beschikbaar in het Engels: L. SOMMERIJNS, "Increased interest from multinationals in cross-border IORPs and pan-European pension funds", *Expat News* 2011, nr. 3, 1.

6. RECHTSLEER INZAKE DE ZAAK TEST-AANKOOP

6.1. Discriminations en fonction du sexe dans les assurances: les contre-pieds de l'arrêt Test-Achats

Le récent arrêt de la Cour de justice Association belge des Consommateurs Test-Achats a fait l'objet de commentaires nourris dans la presse grand public, qui le plus souvent en ont souligné les effets économiques.

Cet arrêt, en prenant à contre-pied à la fois les sociétés d'assurance et les partisans d'un renforcement du principe de non-discrimination

communautaire, court le risque de faire l'objet d'incompréhension de part et d'autre.

L'auteur explique quels sont les contre-pieds aux assureurs et aux critiques du principe de non-discrimination communautaire.

E. GRASS, « Discriminations en fonction du sexe dans les assurances : les contre-pieds de l'arrêt Test-Achats », *Droit Social* 2011, nr. 6, 689.

6.2. La justice tarifaire sera-t-elle sacrifiée sur l'autel de la sacro-sainte égalité homme-femme ?

Après un résumé des rétroactes, l'auteur formule quelques remarques sur l'arrêt Test-Achats et son impact sur le prescrit de la Directive 2004/113. Il se pose la question quelles pourraient être les conséquences de l'arrêt en l'absence d'un éclaircissement par le législateur européen ou d'adaptation d'une directive corrective.

J-CH. ANDRE-DUMONT, « La justice tarifaire sera-t-elle sacrifiée sur l'autel de la sacro-sainte égalité homme-femme? », *T.Verz.* 2011, nr. 375, 180.

6.3. La Cour de Justice de l'Union Européenne met l'assurance à l'épreuve de l'égalité des sexes

L'auteur retracera le contexte de la décision de la Cour de justice de l'Union européenne, dont l'origine est à retrouver dans un (des) contentieux opposant le secteur belge de l'assurance à l'association de défense des consommateurs Test-Achats, passant par une première étape juridictionnelle amenant notre Cour constitutionnelle à saisir la juridiction européenne sur questions préjudicielles. Il se risquera par la suite à des observations, consistant essentiellement en certaines interrogations suscitées par l'événement.

P. MOREAU, « La Cour de justice de l'Union européenne met l'assurance à l'épreuve de l'égalité des sexes », *RGAR* 2011, nr. 4, 14730.

6.4. Les quotients de longévité nouveaux sont arrivés... et les assurés perdent la guerre des sexes

Le 1er mars 2011, la Cour de justice de l'Union européenne interdisait, à partir du 21 décembre 2012, toute discrimination femmes-hommes dans le secteur des assurances, notamment en assurance vie. Pour tenter de comprendre cet arrêt, l'auteur analyse l'évolution de la mortalité (ou de la longévité) respective des femmes et des hommes.

C. JAUMAIN, « Les quotients de longévité nouveaux sont arrivés... et les assurés perdent la guerre des sexes », *RAGR* 2011, nr. 6, 14753.

6.5. La fin de la tarification homme-femme en Europe

Le 1er mars 2011, la Cour de justice de l'Union européenne a rendu son arrêt dans la célèbre affaire Test-Achats qui concernait la discrimination sur base du sexe en matière de primes et de prestations d'assurance. L'auteur fait le bilan et formule quelques critiques.

Y. THIERY, « La fin de la tarification homme-femme en Europe », *JT* 2011, nr. 6435, 348.

7. NIEUWE LIFE&BENEFITS

In Life&Benefits nummer 6/2011 lezen we:

- Overheidstoezicht: CBFA wordt FSMA: meer dan een loutere naamswijziging (door GERHARD GIESELINK)
- Wettelijk rustpensioen zelfstandigen: Minimumpensioen stijgt, 80%-grens daalt (door LUC VEREYCKEN)
- Levensverzekering: Gelijke premies en uitkeringen voor mannen en vrouwen (door LUT SOMMERIJNS)

8. BUITENLANDSE RECHTSLEER

8.1. Pensionsverpflichtungen als Deal Breaker bei Unternehmenstransaktionen?

Die betriebliche Altersversorgung hat in Deutschland eine lange Tradition und gewinnt weiterhin an Komplexität. Globale Entwicklungen stellen neue Herausforderungen dar. Die Unternehmen antworten darauf mit der Umstrukturierung ihrer Versorgungswerke, neuen Formen der Finanzierung

und Insolvenzversicherung was die Komplexität nicht verringert, sondern eher erhöht. Bei Unternehmenstransaktionen müssen sich die Beteiligten mit dieser Komplexität auseinandersetzen.

Der Umfang der Versorgungsverpflichtungen beeinflusst den Wert des Unternehmens und häufig ganz allgemein die Entscheidung, ob es zu der geplanten Transaktion überhaupt kommt. In diesem Beitrag werden daher die Problembereiche betrieblicher Altersversorgung im Zusammenhang mit Unternehmenstransaktionen aufgezeigt. Dazu werden Möglichkeiten dargestellt, die einen optimalen Umgang mit diesen Verbindlichkeiten gewährleisten können. In der Praxis werden Pensionsverpflichtungen i. d. R. im Rahmen einer Pension Due Diligence beleuchtet, derer Kernpunkte und Besonderheiten näher beleuchtet werden. In der Praxis gilt es, ein Verständnis für die Pensionsordnungen des Zielunternehmens zu entwickeln, denn nur so ist es möglich, sämtliche Verpflichtungen zu erkennen und dies angemessen zu bewerten sowie möglichen Risiken für die Zukunft aufzudecken. Dazu werden Kriterien entwickelt, die dem übernehmenden Unternehmen den richtigen Umgang mit den Pensionsverpflichtungen ermöglichen.

J. LECKSCHAS, „Pensionsverpflichtungen als Deal Breaker bei Unternehmenstransaktionen?“, *Der Betrieb* 2011, nr. 21, 1176.

8.2. Insolvenzplan : Fortführung betrieblicher Altersversorgung durch den Arbeitgeber

Insolvenzplanvorhaben betreffen vielfach Arbeitgeber, deren betriebliche Altersversorgung durch den Pensions-Sicherungs-Verein VVaG (PSVaG) gegen die insolvenzbedingten Folgen gesichert wird. Das Betriebsrentengesetz enthält für Insolvenzplanvorhaben Spezialvorschriften, die bei Betriebserhalt eine Fortführung betrieblicher Altersversorgung durch den Arbeitgeber vorsehen. Die Fortführung von Versorgungszusagen kommt einerseits in Betracht als Aufteilung der Verpflichtungen zwischen dem Arbeitgeber und dem PSVaG; andererseits erfolgt sie über die gesetzliche Besserungsregelung für den PSVaG, die sich im Planfest in einer „Besserungsklausel“ konkretisieren

soll. Vorgenannte Vorschriften sind bei Insolvenzplanvorhaben neben den in der Insolvenzordnung enthaltenen Regelungen zu beachten.

W. BREMER, „Insolvenzplan: Fortführung betrieblicher Altersversorgung durch den Arbeitgeber“, *Der Betrieb* 2011, nr. 15, 875.

8.3. Der neue IAS 19 : Auswirkungen auf die Praxis der Bilanzierung von Pensionsverpflichtungen

Der International Accounting Standards Board hat am 16.6.2011 eine in wesentlichen Teilen überarbeitete Fassung des Rechnungslegungsstandards IAS 19 „Employee Benefits“ veröffentlicht. Der nachfolgende Beitrag schließt erläutert die Unterschiede zwischen der Entwurfsfassung vom 29.4.2010 und der letztlich verabschiedeten Fassung des Rechnungslegungsstandards. Darüber hinaus werden die Änderungen der Definition der Leistungen aus Anlass der Beendigung des Arbeitsverhältnisses und ihre eventuell folgenden Auswirkungen auf die Bilanzierung von Altersteilzeitverpflichtungen thematisiert.

CH. MEHLINGER und N. SEEGER, „Der neue IAS 19: Auswirkungen auf die Praxis der Bilanzierung von Pensionsverpflichtungen – Update zu BB 2010, 1523ff.“, *BetriebsBerater* 2011, nr. 29, 1771.

8.4. Betriebliche Altersvorsorge – Aktuelle Übersicht zur geltenden Rechtslage

Aufgrund verschiedener Gesetzesänderungen wurde das BMF-Schreiben zur steuerlichen Förderung der privaten Altersvorsorge und betrieblichen Altersversorgung überarbeitet und mit Datum vom 31.3.2010 neu bekannt gegeben. Nachfolgend ist die aktuelle Rechtslage zur steuerlichen Behandlung der betrieblichen Altersversorgung dargestellt, wobei sich die Ausführungen auf die externen kapitalgedeckten Versorgungssysteme sowie auf Direktzusagen und Unterstützungskassen beschränken. Die umlagefinanzierte Zusatzversorgung des öffentlichen Dienstes sowie die Neuregelung des Versorgungsausgleichs werden an dieser Stelle nicht erörtert.

F. KIRSCHENMANN, „Betriebliche Altersvorsorge – Aktuelle Übersicht zur geltenden Rechtslage“, *BetriebsBerater* 2011, nr. 27-28, 1687.

8.5. Die betriebliche Altersversorgung im Rahmen von M&A-Deals

Systeme der betrieblichen Altersversorgung sind aus verschiedenen Gründen für Arbeitgeber interessant und von wachsender Bedeutung. Wenn ein Unternehmen verkauft werden soll, kann eine eingerichtete betriebliche Altersversorgung jedoch zu einem Hindernis werden. Anfängliche steuerliche Vorteile oder eine größere Motivation der Mitarbeiter können dann von einem niedrigeren Kaufpreis oder sogar gescheiterten Verkaufsverhandlungen überschattet werden. Wegen der Vielfalt der Ausgestaltungsmöglichkeiten der betrieblichen Altersversorgung und der Großen Unterschiede verschiedener Transaktionen ergibt sich eine Vielzahl komplexer Rechtsfragen. Daher müssen die unterschiedlichen Auswirkungen verschiedener Vertragsgestaltungsmodelle im Einzelfall auf die jeweiligen Durchführungswege betrieblicher Altersversorgung genau untersucht werden, um notwendige Anpassungen vorzunehmen oder die Unternehmenstransaktion entsprechend der individuellen Interessen der Vertragsparteien gestalten zu können. Der folgende Aufsatz soll daher lediglich einen Überblick über mögliche Probleme und Fallstricke geben, die im Zusammenhang mit der betrieblichen Altersversorgung im Rahmen von M&A-Deals auftauchen können.

F. PAUL und F. DAUB, „Die betriebliche Altersversorgung im Rahmen von M&A-Deals“, *BetriebsBerater* 2011, nr. 24, 1525.

9. GELEZEN IN HET BELGISCH STAATSBAD

9.1. RVP stort pensioenen rechtstreeks op bankrekening in hele EER

Vanaf 24 augustus 2011 zullen de pensioenen van Belgische pensioengerechtigden die in een andere

EER-lidstaat wonen, rechtstreeks gestort worden op de bankrekening in het land waar de pensioengerechtigde woont. Deze nieuwe regeling komt er op vraag van de Europese Commissie. Voorheen ontvingen deze gerechtigden hun pensioen per cheque, die ze moesten innen bij een bank tegen hoge kosten. De Europese Commissie beschouwde dit als een obstakel voor het vrije verkeer van werknemers.

De pensioenen van pensioengerechtigden die hun hoofdverblijfplaats op het grondgebied van een land buiten de EER hebben, worden op aanvraag per overschrijving gestort op een persoonlijke zichtrekening. Bij gebrek aan een aanvraag wordt hun uitkering door uitgifte van een internationaal betaalmiddel betaald.

De pensioengerechtigde moet zijn uniek zichtrekeningnummer meedelen aan de Rijksdienst voor Pensioenen via een formulier dat daarvoor ter beschikking wordt gesteld of via gewone brief.

De Rijksdienst stuurt ten minste één maal per jaar een vraag tot afgifte van een levensbewijs. Dit moet ingevuld binnen de 30 dagen na ontvangst teruggestuurd worden. Bij niet-naleving van deze verplichting wordt de uitbetaling van het pensioen geschorst. De Rijksdienst kan overeenkomsten sluiten met financiële instellingen, instellingen van sociale zekerheid of andere bevoegde betaalinstanties, om in een automatische uitwisseling van sterfdata van gerechtigden te voorzien.

Ter controle van het daadwerkelijke verblijf op het Belgische grondgebied, stuurt de Rijksdienst minstens één maal per jaar de vraag tot afgifte van een verblijfsbewijs aan de gerechtigden op een uitkering die niet overal ter wereld betaalbaar is. Dit moet binnen de 30 dagen na ontvangst ingevuld teruggestuurd worden. De sanctie in geval van niet-naleving bestaat in de schorsing van betaling.

De betaling van de uitkeringen gebeurt door bemiddeling van een financiële instelling, die in België erkend is en waarmee de Rijksdienst een overeenkomst heeft gesloten. Die overeenkomst bevat onder meer de waarborgen die deze

financiële instelling aan de Rijksdienst moet verstrekken om ten onrechte of na het overlijden van de gerechtigde met een buitenlandse bankrekening, gestorte uitkeringen bij de buitenlandse financiële instellingen terug te vorderen. Alle betrokken personen laten de gekozen financiële instelling toe alle onverschuldigde uitbetaalde bedragen aan de Rijksdienst terug te betalen, door debitering van hun rekening, binnen de grenzen vastgesteld in de overeenkomst.

KB van 13 augustus 2011 betreffende de betaling van de door de Rijksdienst voor Pensioenen betaalde uitkeringen, *BS* 24 augustus 2011.

9.2. Toezicht op de financiële sector en diverse bepalingen

Op 28 juli is er een wet uitgevaardigd die de omzetting beoogt van diverse Europese richtlijnen. De wijzigingen beogen de aansprakelijkheid van zaakvoerders en bestuurders, de consoliderende toezichthouder, het vrijgeven van minimuminformatie, het renumerationcomité, variabele beloning, taken van de Nationale Bank van België en de erkende commissarissen en revisoren.

Zaakvoerders en bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk, ten opzichte van de onderneming of derden, voor alle schade die het gevolg is van de overtreding van bij KB opgelegde boekhoudkundige regels. Zij kunnen enkel van hun aansprakelijkheid ontheven worden als hun geen schuld kan worden verweten en zij de overtredingen aangeklaagd hebben op de eerste algemene vergadering of de eerstkomende zitting van de raad van bestuur nadat zij kennis gekregen hebben van de overtredingen.

Het begrip consoliderende toezichthouder wordt ingevoerd. Het gaat om de bevoegde autoriteit die belast is met het toezicht op geconsolideerde basis op moederkredietinstellingen in de Europese Unie en kredietinstellingen die onder de zeggenschap staan van een financiële moederholding in de Europese Unie.

Er wordt voorzien dat iedere kredietinstelling en beleggingsonderneming een renumerationcomité op moet richten binnen haar wettelijk bestuursorgaan.

Dit comité moet een oordeel geven over het beloningsbeleid en –cultuur en de stimulansen die worden gecreëerd voor het beheren van risico, kapitaal en liquiditeit. “Niet-significante” kredietinstellingen moeten, als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen, geen apart renumerationcomité op te richten. De taken van dit comité moeten dan door het wettelijk bestuursorgaan uitgeoefend worden. Bij grensoverschrijdende activiteiten, kan de lidstaat van ontvangst aan de consoliderende toezichthouder van het land van herkomst vragen een bijkantoor aan te merken als significant.

Kredietinstellingen en beleggingsondernemingen moeten voortaan bepaalde door de NBB vastgelegde minimuminformatie over hun solvabiliteit, liquiditeit, risico-concentratie,... publiek maken.

Tenslotte worden er extra taken toegevoegd aan de bevoegdheden van de NBB en de FSMA. De NBB kan eisen van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen dat ze de variabele beloning tot een bepaald percentage van hun totale netto bedrijfsresultaten beperken als deze beloning niet met het in stand houden van een solide eigen vermogen te verenigen is of dat zij hun netto winsten aanwenden om het eigen vermogen te versterken.

Zowel de NBB als de FSMA moeten, bij de uitoefening van hun taken in de hoedanigheid van bevoegde prudentiële autoriteit, rekening houden met de convergentie van de toezichtinstrumenten en -praktijken bij de toepassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die overeenkomstig de toepasselijke Europese richtlijnen zijn vastgesteld. Ze moeten bij de uitoefening van hun algemene taken de mogelijke gevolgen die hun besluiten, met name in noodsituaties, kunnen hebben voor de stabiliteit van het financiële stelsel van alle andere betrokken lidstaten, uitgaande van de op het desbetreffende tijdstip beschikbare informatie, naar behoren in overweging nemen.

De omstandigheden waarin de NBB en de FSMA vertrouwelijke informatie mogen overmaken aan de Europese Centrale Bank en aan de andere centrale

banken en instellingen met een soortgelijke taak in hun hoedanigheid van monetaire autoriteit, zijn verder uitgewerkt. In geval van noodsituatie, waaronder ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten die de liquiditeit van de markt en de stabiliteit van het financiële stelsel kunnen ondermijnen, kunnen ze gegevens verzenden aan centrale banken van het Europees stelsel van centrale banken, als deze gegevens van belang zijn voor de uitoefening van hun wettelijke taken. In noodsituatie kunnen ze eveneens gegevens meedelen die van belang zijn voor de centrale overheidsdiensten in alle betrokken lidstaten die bevoegd zijn voor de wetgeving inzake toezicht op de kredietinstellingen, financiële instellingen, beleggingsdiensten en verzekeringsmaatschappijen.

De bepalingen van deze wet zijn in werking getreden op 31 augustus 2011.

Wet van 28 juli 2011 tot omzetting van diverse richtlijnen betreffende het toezicht op de financiële sector en houdende diverse bepalingen (1), *BS* 31 augustus 2011.

9.3. Verhoging van sommige pensioenen en toekenning van een welvaartsbonus

De pensioenen in de werknemersregeling en in de regeling voor zelfstandigen worden op 1 september met 2 % verhoogd indien het pensioen in de loop van het beschouwde jaar daadwerkelijk en voor de eerste maal:

- voor 15 jaar en ten vroegste na 31 december 2007 (voorheen na 31 december 1995) is ingegaan;
- voor 5 jaar en ten vroegste na 31 december 2001 is ingegaan.

De wijziging treedt in werking op 1 september 2011.

KB van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 7 van het koninklijk besluit van 9 april 2007 tot verhoging van sommige pensioenen en tot toekenning van een welvaartsbonus aan sommige pensioengerechtigden, *BS* 24 augustus 2011.

9.4. De belastbaarheid van afkoopwaarden in geval de verzekeringsonderneming in gebreke blijft

De afkoopwaarden die worden uitbetaald door het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's en levensverzekeringen of een gelijkwaardig garantiefonds gevestigd in een andere lidstaat van de EER, evenals iedere som die door een vereffenaar of een curator wordt uitbetaald aan de verzekeringnemer wanneer is vastgesteld dat de verzekeringsonderneming in gebreke is gebleven, worden beschouwd als afkoopwaarden van levensverzekeringscontracten. De afkoopwaarden zelf, worden aldus beschouwd als pensioen, renten en als zodanig geldende toelagen in de zin van artikel 34 WIB92. De inkomsten begrepen in deze afkoopwaarden worden beschouwd als interest in de zin van artikel 19 WIB92.

Wanneer deze afkoopwaarden rechtstreeks worden overgedragen naar een contract dat beantwoordt aan dezelfde fiscale voorwaarden als het oorspronkelijke contract, wordt deze verrichting niet aangemerkt als een betaling of toekenning, onverminderd het recht van belastingheffing bij de latere betaling of toekenning aan de begunstigde. In dit geval:

- worden de verlopen termijnen van het oorspronkelijk contract, met inbegrip van de eventuele periode van schorsing van het contract buiten de wil van de verzekeringnemer, en van het nieuwe contract samengeteld voor de berekening van de eventueel na te leven termijnen inzake looptijd of termijn van uitkering;
- is de leeftijd waarop het oorspronkelijke contract is afgesloten bepalend om na te gaan of voldaan is aan een ter zake gestelde voorwaarde;
- en worden de betalingen in uitvoering van het originele contract en het nieuwe contract samengeteld om na te gaan of het maximumbedrag niet is overschrijden. Daarenboven worden ze beschouwd als betalingen voor één enkele spaarverzekering. (nieuw artikel 346quater WIB92)

Deze afkoopwaarden zijn vrijgesteld van de jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen wanneer deze sommen worden gebruikt voor het aangaan van een levensverzekeringscontract bepaald bij artikel 175³ Wetboek diverse rechten en taksen.

Een ieder die betrokken is bij het beheer van of het toezicht op het beheer van het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's en levensverzekeringen mogen, tenzij wanneer zij worden opgeroepen om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie te getuigen, aan geen enkele persoon of autoriteit de vertrouwelijke gegevens medelen waarover zij op grond van hun functie beschikken voor de werking van het Fonds. Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor het ter beschikking stellen aan alle ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën van alle toereikende, ter zake dienende en niet overmatige inlichtingen die in het bezit van het Fonds zijn, voor zover die ambtenaren regelmatig belast zijn met de vestiging of de invordering van de belastingen, en voor zover die gegevens bijdragen tot de vervulling van de opdracht van die ambtenaren.

Deze bepalingen zijn met ingang van 1 januari 2011 in werking getreden.

Wet van 28 juli 2011 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek diverse rechten en taksen inzake de inkomsten van verzekeringsproducten en houdende een diverse bepaling (1), *BS* 11 augustus 2011.

9.5. Verhoging van sommige pensioenen van zelfstandigen

Met uitsluiting van het minimumpensioen en het onvoorwaardelijk pensioen, wordt op 1 september 2011 een herwaardering toegekend van het maandelijks pensioenbedrag van de zelfstandige van:

- 2,25% voor pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan vóór 1 januari 1997;
- 1,25% voor pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan na 31 december 1996 en vóór 1 januari 2011.

De minimumpensioenen en het gewaarborgd minimumpensioen van de betrokkenen die voldoen aan een aantal voorwaarden en die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan vóór 1 januari

1997, worden op 1 september 2011 verhoogd met 0,14 %.

In geval van een overlevingspensioen moet, voor voorgaande verhogingen, het jaar tijdens hetwelk het rustpensioen van de overleden echtgenoot daadwerkelijk en voor de eerste maal is ingegaan, indien deze op het ogenblik van zijn overlijden dit pensioen genoot, in aanmerking genomen worden.

Op 1 september 2011 worden de bedragen van het gewaarborgd minimumpensioen voor een volledige loopbaan opgetrokken tot 12.398,32 als de gerechtigde voldoet aan een aantal voorwaarden en 9.529,45 euro als hij niet aan deze voorwaarden voldoet.

Deze bepalingen treden in werking op 1 september 2011, met uitzondering van de verhoging van 1,25%, deze bepaling treedt in werking op 1 november 2011.

KB van 8 juli 2011 tot verhoging van sommige pensioenen van zelfstandigen, *BS* 20 juli 2011.

9.6. RIZIV-pensioen dokters

Op 19 juli 2011 is er een KB uitgevaardigd dat de jaarlijkse bijdrage, bedoeld in artikel 2, §1, a), van het KB van 6 maart 2007 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige geneesheren, voor het jaar 2011 vastlegt. Daarnaast verhoogt het KB ook de basisbedragen van het rust- en overlevingspensioen.

KB van 19 juli 2011 tot vaststelling van de door de Dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering voor sommige geneesheren te storten jaarlijkse bijdrage voor het jaar 2011 en tot aanpassing van de basisbedragen van de rust- en overlevingspensioenen, bedoeld in het koninklijk besluit van 6 maart 2007 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige geneesheren, *BS* 1 augustus 2011.

9.7. RIZIV-pensioen tandartsen

Op 19 juli 2011 is er een KB uitgevaardigd dat de jaarlijkse bijdrage, bedoeld in artikel 2 van het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot instelling

van een regeling van sociale voordelen voor sommige tandheelkundigen, voor het jaar 2011 vastgelegd.

KB van 19 juli 2011 tot vaststelling van de door de Dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering te storten jaarlijkse bijdrage voor het jaar 2011, voorzien bij het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige tandheelkundigen, *BS* 1 augustus 2011.

9.8. Verdeling opbrengst Egalisatiefonds

Krachtens artikel 10, § 1, 1e lid van de wet van 6 augustus 1993 betreffende de pensioenen van het benoemd personeel van de plaatselijke besturen voor de jaren 2008 en 2009, kan de opbrengst van het fonds voor egalisatie van het percentage van de pensioenbijdragen worden besteed voor de financiering van hetzij het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke besturen, hetzij het stelsel van de nieuwe bij de Rijksdienst aangeslotenen, teneinde bij te dragen tot de overeenstemming van de bijdragepercentages die eigen zijn aan die twee stelsels.

Het saldo van het Fonds was op 31 december 2009 onvoldoende om zowel het deficit van het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke besturen als het deficit van het stelsel van de nieuwe bij de Rijksdienst aangeslotenen te dekken. Aangezien het gemeenschappelijke pensioenstelsel van de plaatselijke besturen, in tegenstelling tot het stelsel van de nieuwe bij de Rijksdienst aangeslotenen, over een reservefonds beschikt, is beslist om de opbrengst van het Fonds aan te wenden om de tekorten voor de jaren 2008 en 2009 van het stelsel van de nieuwe bij de Rijksdienst aangeslotenen te dekken.

KB van 8 juli 2011 tot uitvoering van artikel 10, § 1, derde lid, van de wet van 6 augustus 1993 betreffende de pensioenen van het benoemd personeel van de plaatselijke besturen voor de jaren 2008 en 2009, *BS* 25 juli 2011.

9.9. Verhoging inkomensplafond en sommige werknemerspensioenen

Voor de jaren na 2010 wordt het inkomensplafond voor de berekening van het werknemerspensioen vermenigvuldigd met 1,007. De loongrens voor het loopbaanjaar 2010 bedraagt 47.960,29 euro. Voor de volgende jaren zal dit bedrag dus vermenigvuldigd worden met 1,007.

Indien het loon, geherwaardeerd op de ingangsdatum van het pensioen, en desgevallend omgerekend naar een tewerkstelling die met een volledige arbeidsregeling overeenstemt lager is dan 16.486,75 euro per jaar, wordt het pensioen voor het betrokken kalenderjaar, waarvoor er tenminste een tewerkstelling is die overeenstemt met één derde van een volledige arbeidsregeling, berekend op dit bedrag. Het bedrag van 16.486,75 euro wordt nu opgetrokken tot het bedrag van 16.816,49 euro voor de pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaan op 1 september 2011.

Het voor een volledige loopbaan toegekende rustpensioen mag niet kleiner zijn dan een gewaarborgd minimum van 12.361,17 euro per jaar indien de betrokkene voldoet aan een aantal voorwaarden of van 9.892,05 euro per jaar indien de betrokkene niet aan deze voorwaarden voldoet. Het overlevingspensioen toegekend op grond van een volledige loopbaan van de overleden echtgenoot, mag niet lager zijn dan een gewaarborgd minimum van 9.736,52 euro per jaar. Deze bedragen worden met ingang van 1 september 2011 opgetrokken tot respectievelijk 12.608,39, 10.089,89 en 9.931,25 euro.

Deze bedragen worden respectievelijk, in geval van een pensioen voor twee derden van een volledige loopbaan, vermenigvuldigd met de coëfficiënt van 0,80691, van 0,75634 of van 0,6842. Deze coëfficiënten worden met ingang van 1 september 2011 respectievelijk vervangen door de coëfficiënten van 0,843786, van 0,810418 en van 0,823362; en met ingang van 1 januari 2012 door de coëfficiënten van 0,877537, van 0,842835 en van 0,856296.

Met uitsluiting van de gewaarborgde minimumpensioenen, worden verhoogd met:

- 2,25 % op 1 september 2011, de pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan vóór 1 januari 1997;
- 1,25 % op 1 november 2011, de pensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan na 31 december 1996 en vóór 1 januari 2011.

De gewaarborgde minimumpensioenen die daadwerkelijk en voor de eerste maal zijn ingegaan vóór 1 januari 1997, worden op 1 september 2011 vermeerderd met een coëfficiënt van 1,00245.

KB van 6 juli 2011 tot verhoging van sommige pensioenen in de regeling voor werknemers en tot uitvoering van artikel 7, tiende lid, van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *BS* 22 juli 2011.

9.10. Perequatie

Perequatie houdt in dat de pensioenen aangepast worden aan de weddenverhogingen toegekend aan de actieve personeelsleden. De perequatie is automatisch zodat elke verhoging van de maximumwedde verbonden aan de laatste graad van de gepensioneerde of van het overleden personeelslid automatisch in dezelfde mate een verhoging van het pensioen tot gevolg heeft.

De verhoging van de lopende pensioenen, die voortvloeit uit de herziening op 1 december 2004 van de maximumwedde van de graden van niveau A van de personeelsleden van de FOD Financiën en de PDOS, wordt, gedurende een jaar te rekenen vanaf 1 december 2004, beperkt tot 5%. Voor elk van de volgende jaren, beginnend op 1 december van elk jaar, wordt de verhoging beperkt tot jaarlijkse opeenvolgende schijven die maximum gelijk zijn aan die welke bepaald is voor het eerste jaar.

Dit KB heeft uitwerking met ingang van 1 december 2004 en is alleen van toepassing op de pensioenachterstallen verschuldigd voor de periode van 1 december 2004 tot 30 november 2006.

KB van 29 juli 2011 houdende de spreiding van de perequatie in schijven van 5 pct. ingevolge de herwaardering van de wedden door het koninklijk besluit van 15 september 2006 houdende de

integratie in het niveau A van de titularissen van een bijzondere graad van het niveau 1 bij de Federale Overheidsdienst Financiën en de Pensioendienst voor de Overheidssector, *BS* 9 augustus 2011.

9.11. Sectorpensioenen.

KB van 7 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard: a) de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 februari 2008, gesloten in het Paritair Comité voor de **landbouw**, tot oprichting van het "Fonds tweede pijler PC 144", b) de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 september 2008, gesloten in het Paritair Comité voor de landbouw, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 februari 2008 tot oprichting van het "Fonds tweede pijler PC 144", *BS* 2 september 2011.

KB van 12 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 15 december 2010, gesloten in het Paritair Comité voor de **scheikundige nijverheid**, betreffende de keuze van de pensioeninstelling belast met de uitvoering van de aanvullende sectorale pensioentoezegging voor de arbeiders van de scheikundige nijverheid zoals ingevoerd bij collectieve arbeidsovereenkomst van 5 augustus 2010, *BS* 6 september 2011.

KB van 6 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 20 januari 2011, gesloten in het Paritair Comité voor **het vervoer en de logistiek**, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 juni 2008 tot invoering van een sociaal sectoraal pensioenstelsel voor de arbeiders tewerkgesteld in de ondernemingen van geregeld, bijzondere vormen van geregeld en ongeregeld vervoer, *BS* 30 augustus 2011.

KB van 21 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 26 januari 2011, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **elektriciens**: installatie en distributie, betreffende de wijziging en de coördinatie van de collectieve arbeidsovereenkomst van 10 oktober 2007 omtrent de sociaal sectoraal pensioenstelsel - Solidariteit, *BS* 11 augustus 2011.

KB van 20 juni 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 5 februari 2008, gesloten in het Paritair Comité voor de **landbouw**, tot invoering van een sociaal sectoraal pensioenplan voor de arbeiders tewerkgesteld in de landbouw, *BS* 4 augustus 2011.

KB van 28 juni 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst

van 9 juni 2010, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **pannenbakkerijen**, tot invoering van een sectoraal aanvullend pensioenstelsel voor de werklieden van de pannbakkerijen, *BS 4* augustus 2011.

KB van 12 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 15 februari 2011, gesloten in het Paritair Comité voor de **uitzendarbeid** en de erkende ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren, betreffende de pensioenpremie voor de uitzendkrachten in de sector voor de **terugwinning van metalen**, *BS 7* september 2011.

KB van 6 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 februari 2011, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van de statuten en de benaming van het fonds voor bestaanszekerheid genaamd "Sociaal Fonds 319.01 tot aanvullende financiering tweede pensioenpijler", *BS 25* augustus 2011.

KB van 6 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 februari 2011, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap**, tot vaststelling van het percentage van de bijdragen voor het jaar 2011 voor het fonds voor bestaanszekerheid genaamd "Sociaal Fonds 319.01 tot financiering tweede pensioenpijler" en bepaling van de datum van aanvraag tot vrijstelling van de bijdragen voor het jaar 2011, *BS 25* augustus 2011.

KB van 6 juli 2011 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 15 december 2010, gesloten in het Paritair Comité voor de bedienden uit de **scheikundige nijverheid**, betreffende de keuze van de pensioeninstelling belast met de uitvoering van de aanvullende sectorale pensioentoezegging voor de bedienden van de scheikundige nijverheid zoals ingevoerd bij collectieve arbeidsovereenkomst van 5 augustus 2010, *BS 25* augustus 2011.

10. VERSLAGEN FSMA

Volgende verslagen zijn gepubliceerd op de website van de FSMA:

- Tweejaarlijks verslag betreffende de sectorale pensioenstelsels;
- Tweejaarlijks verslag betreffende het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen.

Bron: www.fsma.be

11. RVP DIENSTNOTA

De Rijksdienst voor Pensioenen vaardigde volgende dienstnota uit: dienstnota 2011/09: Verhoging van bepaalde pensioenen werknemer en zelfstandige en verhoging van de inkomensgarantie voor ouderen op 1-09-2011.

Nummer 1 afgesloten op 9 september 2011

www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht

Deze niet periodieke nieuwsbrief is verbonden aan de leergang pensioenrecht en wordt in functie van recente ontwikkelingen opgesteld. Het doel is de studenten te informeren over de allerlaatste ontwikkelingen in het pensioenrecht in zijn meest ruime benadering. De nieuwsbrief is verwijzend en moet de studenten op pad zetten naar nieuwe bronnen. De redactie berust integraal bij Yves Stevens en Evy Van Genechten. Zowel studenten als docenten in de leergang pensioenrecht zijn vrij om suggesties te geven naar de inhoud. Reacties zijn welkom yves.stevens@law.kuleuven.be of leergangpensioenrecht@law.kuleuven.be.

De nieuwsbrief "Leergang pensioenrecht" is erkend als juridisch tijdschrift in de zin van art. 280,5° van het wetboek der registratie, hypotheek en griffierechten – erkenningsnummer E.L. 911/1021/135.

OMBUDSMAN PENSIOENEN: DUBBEL VAKANTIEGELD TELT NIET MEE VOOR DE BIJVERDIENSTE VAN GEPENSIONEERDEN

De gepensioneerde die zijn pensioen cumuleert met inkomsten uit een beroepsactiviteit moet deze inkomsten beperken tot een bepaalde grens. In §2, A 1° van het artikel 64 van het KB van 21 december 1967 wordt immers gesteld dat de gepensioneerde een beroepsbezigheid mag uitoefenen die onder de toepassing valt van de wetgeving op de arbeidsovereenkomsten of (...) voor zover het bruto beroepsinkomen per kalenderjaar een vastgesteld bedrag niet overschrijdt. De vraag rijst wat dient verstaan te worden onder het concept "beroepsinkomen" en onder de woorden "per kalenderjaar". Geen van beiden wordt in het artikel 64, §2, A 1° gedefinieerd.

Op basis van een duidelijke verwijzing in de pensioenwetgeving, weliswaar niet in artikel 64 §2, A 1° doch in artikel 64, §1 van het KB van 21 december 1967 definieerde de Rijksdienst voor Pensioenen het "beroepsinkomen" fiscaalrechtelijk. Vermits het vakantiegeld fiscaal tot de beroepsinkomsten behoort, nam de Rijksdienst voor Pensioenen het vakantiegeld (enkel en dubbel) in aanmerking bij de beoordeling van de toegelaten grens.

Er is rechtspraak, waaronder het arrest van het Arbeidshof van Brussel van 3 december 2008, die de fiscaalrechtelijke definiëring van het concept beroepsinkomen verlaat. Dit arrest verwijst naar de pensioenwetgeving (artikel 7 en 29 van KB nr. 50) waardoor het dubbel vakantiegeld niet meer in aanmerking moet genomen worden.

Voor wat betreft de woorden "per kalenderjaar" hanteerde de Rijksdienst voor Pensioenen de fiscaalrechtelijke definiëring niet: de Rijksdienst voor Pensioenen nam in tegenstelling tot de fiscus het vakantiegeld niet in aanmerking in het jaar waarin het wordt uitbetaald, doch in het jaar waarop het betrekking heeft. Dit wil zeggen, het kalenderjaar dat de betaling voorafgaat. De Ombudsman Pensioenen ziet onder andere volgende nadelige gevolgen:

1. Het is voor de gepensioneerde moeilijk het totale inkomen voor een bepaald kalenderjaar te berekenen.
2. Het is verwarrend vermits er in het eerste jaar geen vakantiegeld in aanmerking genomen moet worden, het jaar nadien slechts een gedeelte (met betrekking tot de pensioenmaanden) en pas in het volgende jaar het gehele vakantiegeld.
3. De controle van de inkomsten door de pensioendiensten kan slechts aangevat worden vanaf juni van het jaar volgend op het jaar van tewerkstelling. Hierdoor wordt bij een overschrijding van de toegelaten grens het risico op terugbetaling van teveel ontvangen pensioengelden groter.

Vermits "beroepsinkomen" en "per kalenderjaar" niet duidelijk en éénduidig gedefinieerd zijn heeft de Ombudsman Pensioenen in zijn Jaarverslag 2009 (maart 2010) een aanbeveling aan de wetgever gericht om duidelijk te definiëren welke elementen deel uitmaken van het beroepsinkomen (dubbel vakantiegeld) dat aan de te respecteren jaargrens getoetst wordt en in welk jaar het vakantiegeld in aanmerking moet genomen worden.

Op een parlementaire vraag over deze aanbeveling antwoordde de Minister van Pensioenen dat vanaf het jaar 2011 het vakantiegeld in aanmerking komt in het jaar waarin het betaald wordt. Het positieve gevolg is meer duidelijkheid voor de gepensioneerde en een snellere controle door de pensioendiensten. De gepensioneerde kan zelf met kennis van zaken de nodige maatregelen nemen om zijn beroepsinkomsten te beperken.

De Ombudsman wees ook op de voordelen om het dubbel vakantiegeld niet meer in aanmerking te nemen als beroepsinkomen. Hierop antwoordde de Minister dat de Rijksdienst voor Pensioenen het dubbel vakantiegeld, in afwachting van de nodige wetswijziging die duidelijk het concept beroepsinkomen zal definiëren, vanaf 1 januari 2011 niet meer in aanmerking zal nemen als beroepsinkomen bij de controle van de toegelaten jaargrenzen.

Op aanmoediging van de Ombudsman Pensioenen zal de Rijksdienst voor Pensioenen voortaan ook elke gepensioneerde die nog een beroepsactiviteit uitoefent informeren over de te respecteren jaargrenzen.

Over de wortel en de stok: de pensioenbonus en –malus van de zelfstandige

Op 31 mei 2011 velde het Grondwettelijk Hof een interessant arrest over de zogenaamde pensioenmalus voor de zelfstandigen (zie nieuwsbrief nr. 4 vorig jaar). Per jaar vervroeging vóór 65 jaar wordt het pensioenbedrag van een zelfstandige met een percentage verminderd. Vroeger was dit 5% per jaar en dus verloor de zelfstandige die op 60 jaar met vervroegd pensioen ging definitief een kwart van zijn pensioen. Deze pensioenmalus werd in 1990 afgeschaft voor de werknemers. Voor de zelfstandigen werd de malus behouden, maar werd er in 2007 een mildering aangebracht voor de nieuw gepensioneerden door een degressief percentage in te voeren in de plaats van de forfaitaire 5 procent per vervroegd jaar.

In casu moest het Grondwettelijk Hof oordelen over de vraag of de zelfstandigen niet gediscrimineerd worden ten opzichte van de werknemers die geen vermindering wegens vervroeging meer kenden.

De eerste horde die steeds genomen moet worden bij het Grondwettelijk Hof is deze van de vergelijkbaarheid. Wil het Hof het stelsel van de werknemers en zelfstandigen überhaupt wel vergelijken? Dit is niet steeds het geval. Het Hof gaat namelijk na of de vergelijking mogelijk is op basis van de "gemeenschappelijkheid van de bepalingen". In dit geval bleek dit geen probleem. Het Hof stelt de gemeenschappelijkheid vast en *bijgevolg kunnen die verschillende pensioenstelsels uit dat oogpunt met elkaar worden vergeleken.*

De tweede horde namelijk de discriminatietoets blijkt onhaalbaar. Het Hof stelt geen discriminatie van de zelfstandigen vast maar dat het onderscheid toegelaten is op basis van de gescheiden financiering van de werknemers en de zelfstandigen. Het Hof verwijst daarbij naar de voorbereidende werken van de afschaffing van de pensioenmalus bij de werknemers. In de parlementaire voorbereiding wordt gesteld dat er geen geld is voor de afschaffing van de malus voor de zelfstandigen omdat de laagste zelfstandigenpensioenen reeds werden opgetrokken: *Het pensioenstelsel van de zelfstandigen was immers niet in staat om tegelijkertijd een verhoging van het*

minimumpensioen en een afschaffing van de vermindering wegens vervroegd pensioen te dragen. Om de vrijwaring van het financiële evenwicht van het pensioenstelsel van de zelfstandigen te ondersteunen verwijst het Grondwettelijk Hof daarenboven uitvoerig naar Europese rechtspraak.

Deze loutere financiële motivering van het Hof is boeiend. Onze wetgever volgt immers ook al langer een gelijkaardige redenering. Het doel van de pensioenmalus is de zelfstandigen aan te sporen om langer te werken. Diezelfde redenering vinden we terug bij pensioenbonus. Zo kunnen we verwijzen naar de klassieke motivatiemethodes van de wortel en de stok.

Onze wetgever heeft geoordeeld dat enkel de zelfstandigen nog van de stok krijgen. Dit mag volgens ons Grondwettelijk Hof omwille van de gescheiden financiering van het stelsel van de werknemers en het stelsel van de zelfstandigen.

De vraag is dan echter of de wortel niet discriminerend is. Werknemers krijgen immers een theoretische zelfde bonus als zelfstandigen per kalenderjaar vanaf een bepaalde leeftijd of een bepaalde anciënniteit. Een zelfstandige krijgt normaliter 156 € per kwartaal ofwel 624 € op jaarbasis. Een werknemer krijgt normaliter 2 € per gewerkte dag (312 dagen x 2€ = 624 €). Als we de redenering van het Grondwettelijk Hof volgen, dan mogen we deze twee systemen vergelijken omdat er voldoende gemeenschappelijke bepalingen zijn. De bonussen zijn gelijktijdig ingevoerd binnen eenzelfde wettelijk kader. Als het dan gaat over de vergelijking en de financiële verantwoording, dan kan men alleen maar vaststellen dat ofwel de zelfstandigen te veel krijgen ofwel de werknemers te weinig krijgen. Immers de verschillen tussen de pensioenstelsels inzake de pensioenmalus worden gerechtvaardigd geacht omwille van de financieringsmethode. Houdt het gelijkheidsbeginsel niet in dat gelijke situaties gelijk moeten worden behandeld, maar dat ongelijke situaties ook ongelijk moeten worden behandeld?

YS